

ICF-toimintakyvyn arviointi (13-17-vuotias)

Päivämäärä: 25.4.2026

Ikäryhmä: 13-17-vuotias

Kirjaajan rooli: ohjaaja

Tämä lomake on laadittu Maailman terveysjärjestön (WHO) julkaisemaan ICF-luokitukseen perustuen. ICF on toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus. (Lue lisää: thl.fi)

Toimintakyvyn arviointi ICF-viitekehyksessä auttaa ymmärtämään lapsen vahvuuksia ja haasteita kokonaisvaltaisesti.

ICF-lomakkeen täyttää yleensä ammattilainen yhdessä huoltajan kanssa tai ammattilainen yksin huoltajan luvalla. Huoltaja voi täyttää lomakkeen myös itsenäisesti täydentämään ammattilaisten arviointeja.

0 ikätasolla 1 tarvitsee harjoittelua 2 tarvitsee tukea 3 erityistä vaikeutta 4 ehdoton ongelma

TUKIMITTARI

39

/ 100

Tarvitsee tukea

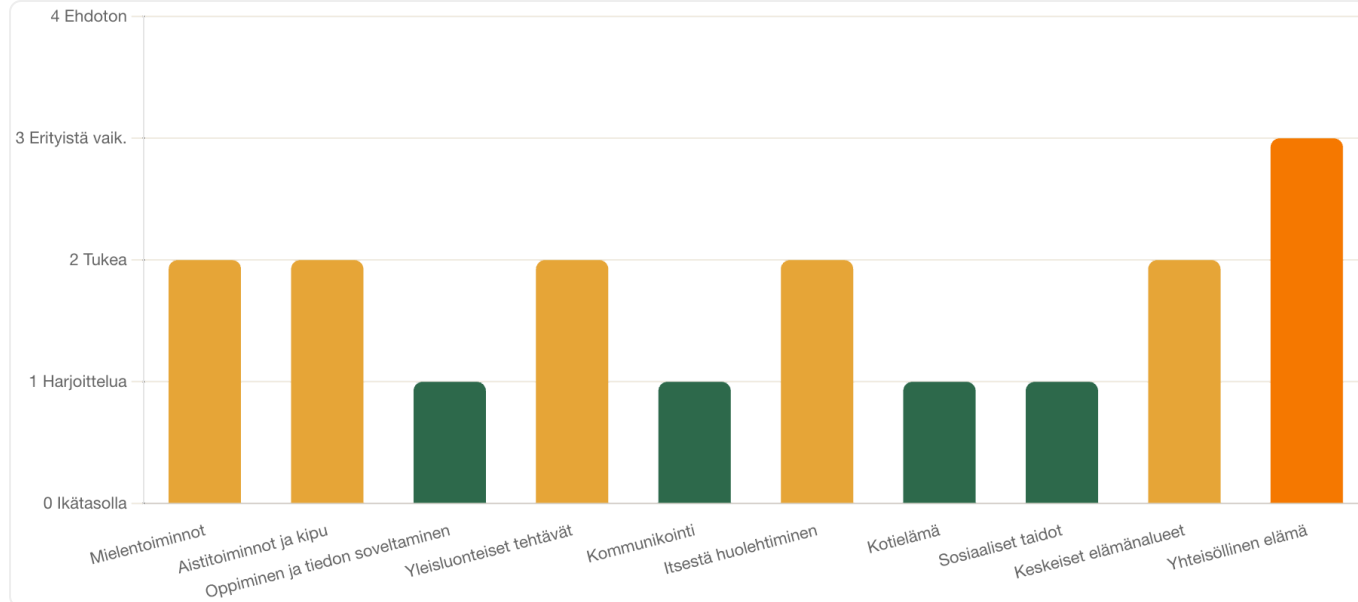
0 = täysi toimintakyky, 100 = täysi toimintarajoite

Tukimittari on Lapsilinkin oma suuntaa antava työkalu, joka hyödyntää ICF-luokitusta. Se ei ole WHO:n virallinen mittari eikä korvaa ammattilaisen arviota.

TOIMINTAKYKYPROFIILI

Pääluokkakohtaiset haasteet (korkein tarkenne):

Mielentoiminnot (PL1)	2 / 4
Aistitoiminnot ja kipu (PL2)	2 / 4
Oppiminen ja tiedon soveltaminen (PL1)	1 / 4
Yleisluonteiset tehtävät (PL2)	2 / 4
Kommunikointi (PL3)	1 / 4
Itsestä huolehtiminen (PL5)	2 / 4
Kotielämä (PL6)	1 / 4
Sosiaaliset taidot (PL7)	1 / 4
Keskeiset elämänalueet (PL8)	2 / 4
Yhteisöllinen elämä (PL9)	3 / 4

TOIMINTAKYVYN KUVAUS

Kehon toiminnot

Mielentoiminnot (PL1)

		0	1	2	3	4
b110	Kokonaisvaltaiset mielentoiminnot	☐	☐	☒	☐	☐
b140	Tarkkaavuustoiminnot	☐	☒	☐	☐	☐
b144	Muistitoiminnot	☐	☐	☒	☐	☐
b152	Tunne-elämän toiminnot	☐	☐	☒	☐	☐
b164	Korkeatasoiset kognitiiviset toiminnot	☐	☐	☒	☐	☐

Aistitoiminnot ja kipu (PL2)

		0	1	2	3	4
b280	Kipuaistimus	☐	☐	☒	☐	☐

Suoritukset ja taidot

Oppiminen ja tiedon soveltaminen (PL1)

		0	1	2	3	4
d170	Kirjoittaminen	☐	☒	☐	☐	☐

Yleisluonteiset tehtävät (PL2)

		0	1	2	3	4
d220	Useiden tehtävien tekeminen	☐	☐	☒	☐	☐
d2203	Useiden tehtävien tekeminen ryhmässä	☐	☒	☐	☐	☐
d240	Stressin ja psyykkisten vaateiden käsitteleminen	☐	☐	☒	☐	☐

Kommunikointi (PL3)

		0	1	2	3	4
d315	Ei-kielellisten viestien ymmärtäminen	☐	☒	☐	☐	☐

Itsestä huolehtiminen (PL5)

		0	1	2	3	4
d520	Kehon osien hoitaminen	☐	☒	☐	☐	☐
d550	Ruokaileminen	☐	☐	☒	☐	☐
d570	Omasta terveydestä huolehtiminen	☐	☐	☒	☐	☐

Osallistuminen

		0	1	2	3	4
	Kotielämä (PL6)					
d640	Kotitaloustöiden tekeminen	☐	☒	☐	☐	☐
	Sosiaaliset taidot (PL7)					
		0	1	2	3	4
d720	Henkilöiden välinen vuorovaikutus	☐	☒	☐	☐	☐
	Keskeiset elämänalueet (PL8)					
		0	1	2	3	4
d820	Kouluopetus	☐	☒	☐	☐	☐
d860	Taloudelliset perustoimet	☐	☐	☒	☐	☐
	Yhteisöllinen elämä (PL9)					
		0	1	2	3	4
d920	Virkistäytyminen ja vapaa-aika	☐	☐	☐	☒	☐

YMPÄRISTÖTEKIJÄT

Edistävät tekijät (helpottajat)

+3	e1101 Lääkkeet	Nuorella on mielialaa tasaava lääkitys.
+2	e130 Opetustuotteet	Koulussa nuorella on erityisen tuen päätös ja erityisopettajan tuki. Tunneilla auttaa musiikin kuuntelu omilla kuulokeilla.
+4	e150 Sisä- ja ulkotilat, rakennussuunnittelu	Nuorella on koulussa mahdollisuus siirtyä opiskelemaan omaan tilaan. Sijoituspaikassa nuorella on oma rauhallinen huone.
+3	e310 Lähiperhe	Nuorella on läheiset välit perheeseensä ja äidin kanssa hyvä keskusteluyhteys sekä luottamus.
+3	e325 Ikätoverit / kaverit / ryhmä	Kaverisuhteet ovat ehdoton voimavara, vaikka pysyvyydessä onkin haasteita
+2	e360 Koulun työntekijät	Koulussa tarvittaessa erityisopettajan tuki.
+3	e340 Henkilökohtainen avustaja, koulunkäynninohjaaja	Luottamuksellinen omaohjaajasuhde sijaishuoltopaikassa.

Rajoittavat tekijät (esteet)

-1	e1100 Elintarvikkeet	Nuorella on laktoosi-intoleranssi.
-3	e425 Ikätovereiden asenteet	Sosiaalisessa mediassa nuori vertailee itseään ikätovereihinsa ja kokee huonommuutta.
-1	e589 Terveys – palvelut, hallinto ja politiikka	Nuoren diagnoosin saaminen viivästyi siirtämällä asiakkuutta taholta toiselle.

+3**e455 Henkilökunnan asenteet**

Hyvä yhteys omaan opettajaan sujuvoittaa koulutyötä ja motivoitumista.

+3**e535 Viestintä**

Sijaishuoltopaikka sekä nuoren oma sosiaalityöntekijä tiedottavat keskeisistä asioista niin nuorta kuin huoltajaakin.

+3**e575 Yleinen sosiaalinen tuki**

Huoltaja kokee, että ovat saaneet tarvitsemaansa tukea.

SANALLISET KUVAUKSET

b110 Kokonaisvaltaiset mielentoiminnot

Ajoittain nuorella saattaa olla voimakkaitakin mielialan ja käytöksen muutoksia. Aikuisten tuella ja DKT- terapian opeilla hän on harjaantunut tunnetaidoissaan ja palautuminen on nykyään lyhytkestoisempaa.

b140 Tarkkaavuustoiminnot

Nuori tarvitsee vielä harjoitusta siihen, että suorittaa asian kerrallaan. Keskittyen käsillä olevaan tehtävään muistiin painaminen ja myöhemmin muistista palauttaminen helpottuu.

b144 Muistitoiminnot

Nuori unohtelee välillä tärkeitäkin asioita. Vaatii vielä muistuttelua.

b152 Tunne-elämän toiminnot

Nuori tekee herkästi omia tulkintoja tilanteista, jotka nostattavat hänessä mielipahaa. Nuori tarvitsee aikuisen tukea, jotta hän oppii sanoittamaan tilanteita ja tuntemuksiaan, jotta siten aikuinen voi auttaa nuorta käsittelemään tilannetta. keskustellen.

b164 Korkeatasoiset kognitiiviset toiminnot

Ajanhallintaan nuori tarvitsee aikuisten tukea.

b280 Kipuaistimus

Nuoren psyykkinen vointi korreloi kokemiinsa somaattisiin oireisiin. Nuori tarvitsee aikuisen tukea käsitelläkseen kivun kokemustaan.

d170 Kirjoittaminen

Sosiaalisen median myötä nuoren kirjoitustaidot ovat kaventuneet ja esimerkiksi kesätyöhakemuksen tekemiseen hän tarvitsee aikuisen apua lauserakenteiden ja kirjoitusasun kanssa.

d220 Useiden tehtävien tekeminen

Nuori tarvitsee aikuisen tukea tehtävien palasteluun ja tehtävä kerrallaan etenemiseen. Esimerkiksi viikkosiivous.

d2203 Useiden tehtävien tekeminen ryhmässä

Nuorella on hyvät sosiaaliset taidot, jotka helpottavat ryhmässä työskentelyä, mutta useiden tehtävien tekemisessä on vielä haastetta.

d240 Stressin ja psyykkisten vaateiden käsitteleminen

Tunteiden hallintaan kuormittuneena nuori tarvitsee aikuisen tukea. Usein tilannetta auttaa hetki omissa oloissa ja asiaan palaaminen sen jälkeen.

d315 Ei-kielellisten viestien ymmärtäminen

Nuori tekee ajoittain omia tulkintojaan toisten käytöksestä, joista sitten harmistuu, vaikka totuus pohjaa tulkinnoille ei olisikaan.

d520 Kehon osien hoitaminen

Hampaiden säännöllisestä harjaamisesta aamuin illoin nuori laistaa aamujen osalta.

d550 Ruokaileminen

Nuori syö epäsäännöllisesti ja jättää lämpimiä ruokia välistä.

d570 Omasta terveydestä huolehtiminen

Liikunnan harrastaminen on jäänyt ja koostuu vain bussipysäkillä kävelystä.

d640 Kotitaloustöiden tekeminen

Taidot nuorella on, mutta toiminnon palasteluun ja loppuun saattamiseen tarvitsee vielä harjoittelua.

d720 Henkilöiden välinen vuorovaikutus

Nuorella on haasteita kaverisuhteiden pysyvyydessä.

d820 Kouluopetus

Nuori on liiankin tunnollinen ja asettaa riman ajoittain liiankin korkealle ja uupuu sitten siihen.

d860 Taloudelliset perustoimet

Nuori itsekkin on huolissaan rahankäytöstään ja vaikeudesta säästää rahaa. Itsenäistynyt nuori tarvitsee aikuisen tukea rahankäytön suunnitteluun.

d920 Virkistäytyminen ja vapaa-aika

Nuori tunnistaa itsekkin viettävänsä liikaa aikaa sosiaalisen median parissa. Tunnistaa myös sieltä tulevan informaation aiheuttavan huonommuutta, vertailua ja sitä kautta ahdistusta.

KÄYTÖSSÄ OLEVAT TUKITOIMET

Sijaishuotopaikan tuki Erityisen tuen päätös Nuorisopsykiatrian hoitokontakti

SUUNNITELMA

Vaihe 1 — Tuen tarpeen kuvaus

Lapsen/nuoren näkökulma: Nuori oli tyytyväinen arviointiin. Kokee, että tuli kuulluksi. Toivoo tukea isoon muutokseen, kun sijaishuolto muuttuu jälkihuolloksi.

Huoltajan näkökulma: Huoltaja sai hyvän kokonaiskuvan nuoren tilanteesta. Kertoi hahmottavansa paremmin, miten voi vahvistaa omaa rooliaan nuoren arjessa.

Ammattilaisen näkökulma: Nuori tulee pian täysi-ikäiseksi. Hän tarvitsee vahvempaa tukea sijaishuollon päättyessä. Jälkihuollossa tulee ottaa huomioon toimintakyvyn haasteet mutta myös vahvuudet.

Vaihe 2 — Toimintasuunnitelma

Yhteisöllinen elämä ja sosiaalinen media

- Laadi yhdessä nuoren kanssa näkyvä 'some-suunnitelma' (max 45 min/päivä, kellonaika ja paikka), jossa käytetään Time Timer -ajastinta ja sovitaan, että sovellus sulkeutuu automaattisesti.
- Tee viikoittainen some-reflektiopäiväkirja (3 kysymystä: mikä tuntui hyvältä, mikä aiheutti vertailua, mitä kokeillaan ensi viikolla) ja keskustelkaa siitä sunnuntaisin 10 minuutin ajan.
- Korvaa some-aika vähintään yhdellä kasvokkaisella kohtaamisella viikossa (esim. kaverin kanssa lenkki tai

pele) ja merkitse kalenteriin etukäteen.

- Seuraa ahdistustasoa some-käytön jälkeen asteikolla 0–10 ja säädä rajoja, jos taso nousee yli 6.

Tunnesäätely ja stressin hallinta

- Harjoitella päivittäin 4–6 hengitystä (sisään 4, ulos 6) rauhallisena hetkenä ja sovitaan, että nuori käyttää sitä heti, kun tuntee mielialan nousevan.

- Laadi stressiprofiili-kortti (vihreä/keltainen/punainen), jossa on omat varoitusmerkit, laukaisijat ja 3 toimivaa keinoa (esim. oma huone 10 min, painopeitto, soitto luotetulle aikuiselle).

- Kun nuori tekee omia tulkintoja tilanteista, aikuinen sanoo rauhallisesti: "Kerron, mitä minä näin – haluanko kuulla?" ja käydään tilanne läpi vasta, kun mieli on laskenut.

- Sovi viikoittainen 20 minuutin keskustelu-aika äidin kanssa, jossa käydään läpi yksi kuormittava tilanne ja etsitään yhdessä uusi reaktio.

Muisti, tarkkaavuus ja ajanhallinta

- Käytä näkyvää viikkokalenteria ja päivittäistä 3 tärkeintä -listaa, johon nuori itse merkitsee tehtävät ja aikuinen tarkistaa aamuisin yhdessä.

- Pilko tehtävät mikroaskeleiksi (esim. viikkosiivous = 3×5 min osaa) ja käytä munakelloa 5–10 minuutin jaksoihin, joiden jälkeen on lyhyt tauko.

- Harjoitella muistamista aktiivisesti: nuori kertoo ääneen, mitä juuri teki, ja kirjoittaa avainsanat muistiinpanovihkoon, joka on aina samassa paikassa.

- Aseta puhelimeen toistuvat muistutukset (esim. lääke, hammasharjaus, välipala) ja sovitaan, että muistutus merkitään tehdyksi heti.

Itsestä huolehtiminen: ravinto, liikunta ja hygienia

- Laadi yhdessä viikoittainen ruokasuunnitelma, jossa on 3–4 tuttua lämmintä ateriaa ja proteiinipitoiset välipalat; nuori valitsee niistä kaksi.

- Lisää liikuntaa arkeen pieninä annoksina: 15 minuutin kävely bussipysäkiltä kotiin korvataan pidemmällä lenkillä 3 kertaa viikossa ja merkitään kalenteriin.

- Hammasharjauksesta tehdään aamuisin 2 minuutin rutiini ajastimen ja kuvallisen ohjeen kanssa; aikuinen tarkistaa ensimmäisen viikon ajan ja kehuu onnistumisesta.

- Seurataan unen määrää ja vireystilaa; jos uni on alle 8 tuntia, kevennetään seuraavan päivän vaatimuksia ja lisätään palautumisaikaa.

Rahankäyttö ja talous

- Laadi näkyvä kuukausibudjetti (tulot, pakolliset, ruoka, säästö, vapaa-aika) ja merkitään kulut päivittäin puhelinsovellukseen.

- Sovitaan 24 tunnin sääntö impulseille: haluttu ostos laitetaan listalle ja päätös tehdään vasta seuraavana päivänä.

- Aikuinen tapaa nuoren kerran viikossa 15 minuutin rahakeskusteluun, jossa käydään läpi edellisen viikon kulut ja sovitaan seuraavan viikon tavoite.

- Avataan erillinen säästötili, jonne siirretään automaattisesti 10–15 % tuloista heti tilille saapuessa.

Tehtävien hallinta ja kotielämä

- Käytetään 'ENSIN–SITTEN–LOPUKSI' -kortteja kaikissa monivaiheisissa tehtävissä (esim. viikkosiivous pilkotaan kolmeen 10 minuutin osaan).

- Sovitaan yksi viikoittainen kotityö-aika (esim. sunnuntai klo 14–15), jolloin aikuinen on läsnä pilkkomassa tehtävää ja nuori merkitsee valmistumisen listaan.

- Kun tehtävä tuntuu ylivoimaiselta, nuori saa käyttää 'taukokorttia' ja palata asiaan 10 minuutin päästä aikuisen

tuella.

- Kirjataan onnistuneet kotityöt vihkoon ja juhlitaan kuukauden lopussa yhdessä sovitulla tavalla.

Sosiaaliset taidot ja vuorovaikutus

- Harjoitelkaa viikoittain 10 minuutin roolileikkejä, joissa käydään läpi kaverisuhteiden tyypillisiä tilanteita (väärinymmärrys, kutsu mukaan, anteeksi pyytäminen).

- Sovitaan yhden kaverin kanssa selkeät pelisäännöt (esim. 'jos lähden kesken, se ei tarkoita, etten pidä sinusta') ja käytetään kuvitettua viestikorttia tarvittaessa.

- Nuori pitää 'kaveripäiväkirjaa', jossa merkitään yksi positiivinen sosiaalinen hetki viikossa ja mitä siihen vaikutti.

- Aikuinen mallintaa avointa keskustelua: kun nuori tekee tulkintoja, aikuinen sanoo "Kerro, mitä ajattelit – autan selvittämään, mitä toinen oikeasti tarkoitti".

☒ **Vastuuhenkilöt on sovittu** **Aikataulu:** Seuraava arviointi 2 kuukauden kuluttua.

Vaihe 3 — Vaikuttavuuden arviointi

Sijaishuollossa säännöllinen arviointi ja tulosten vertailu vaikuttavuuden todentamiseksi.
Jälkihuollossa säännöllinen arviointi jatkuu.